

SPOŁECZNA HISTORIA PROBLEMU NADUŻYWANIA LEKÓW PSYCHOTROPOWYCH W KRAJACH WYSOKO UPRZEMYSŁOWIONYCH

Grażyna Świątkiewicz

Zakład Badań nad Alkoholizmem i Toksykomaniami
Instytutu Psychiatrii i Neurologii w Warszawie

SOCIAL HISTORY OF PSYCHOTROPIC DRUG ABUSE IN HIGHLY INDUSTRIALIZED COUNTRIES

ABSTRACT – This paper describes the long-lasting debate over the reasons and consequences of widespread use of psychotropic drugs. Social history of sedative/hypnotic drugs in highly industrialized countries, where free pharmaceutical market has functioned for years, seems to be a relevant reference point for the phenomena observed in Poland. The history described here shows that the views on the proper treatment strategies have been changing over the years, and that drugs that were introduced enthusiastically, have since been declared to do more harm than good. History of medicine may teach how a proper distance should be observed towards the latest achievements and “unquestionable truths”. This is particularly true of psychoactive substances, which aside from other undesirable effects have a considerable dependence potential.

Key words: psychotropic drugs, social problem, medicine.

WSTĘP

Zbyt często lub niewłaściwie używane leki mogą powodować poważne problemy zdrowotne. W przypadku substancji wpływających na ośrodkowy układ nerwowy, efekty nawet jednorazowego nadużycia są łatwe do zewnętrznej obserwacji: chwiejny chód, bełkotliwa mowa, obniżony poziom świadomości, pojawiają się po nadużyciu alkoholu, opiatów czy benzodiazepin (27). U osób uzależnionych stany takie występują na tyle często, że upośledzają lub uniemożliwiają im normalne funkcjonowanie w grupie społecznej. Od lat społeczeństwa starają się ograniczać problemy wynikające z uzależniania się od substancji psychoaktywnych. Alkoholizm i narkomania są przez pokolenia definiowane jako zjawiska o randze problemów społecznych.

Współcześnie uważa się, że w większym stopniu niż osobnicze cechy jednostki, za uzależnienie odpowiedzialne są cechy substancji, która w miarę wydłużania się okresu jej zażywania powoduje, że użytkownik stopniowo traci kontrolę nad częstością i ilością wypijanego alkoholu czy połykanych tabletek nasennych.